

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ У ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Цільовими орієнтирами управління інноваційним розвитком підприємства є конкурентоспроможність і економічна ефективність його діяльності. Проте для досягнення належного результату в управлінні важливо чітко знати величину витрат, яка формується у ході взаємодії ресурсів у розрізі бізнес-процесів, підрозділів та конкретних продуктів. Для успіху на ринку важливо цілеспрямовано впливати на процес формування витрат з метою досягнення оптимальної величини прибутку і здобуття міцних конкурентних позицій на ринку.

Останнім часом широкого поширення в управлінні бізнесом набувають вартісно-орієнтовані підходи. У рамках вартісно-орієнтованої концепції управління оцінка бізнесу є основою для розробки планів і стратегій розвитку підприємства, визначення ефективності менеджменту та функціонування підприємства. При цьому вимірювання ефективності базується на вартісних критеріях, індикаторах та показниках, які дозволяють сформулювати довгострокові прогнози розвитку із врахуванням нефінансових індикаторів.

Сучасний ціннісно-орієнтований менеджмент за твердженням І. Й. Яремка виступає продуктом еволюції в управлінських підходах, являючи інтегровану систему управління підприємством. Він ґрунтується переважно на розрахунку економічної доданої вартості (EVA). У той же час принцип максимізації вартості сам по собі не може визначити, яку стратегію слід обирати, щоб досягти максимального зростання вартості та не дає чіткої відповіді щодо пошуку та використання джерел зростання ринкової вартості і зміцнення конкурентоспроможності підприємства [1, с.295]. Це передбачає важливість подальших досліджень проблем управління підприємством з позицій його інноваційного розвитку.

В Україні з переходом до ринку був запроваджений податковий облік. Однак на думку З.В. Гуцайлюка це “настільки обтяжило облікових працівників виконанням невластивих їм та й не зовсім потрібних для потреб управління робіт, що питання обліку й контролю витрат відійшли на другий (якщо і не на третій) план. У підсумку це й призвело до нівелювання ролі управлінських служб у контролі за ефективністю діяльності господарюючих суб’єктів” [2, с.11].

У сучасних умовах ціну визначає ринок, а його учасники визначаються щодо можливостей покрити при цьому власні витрати й одержати прибуток. Тому традиційну формулу визначення ціни часто застосовують у зворотному вигляді, представляючи її як *Ціна – Прибуток = Собівартість*, що дає змогу контролювати витрати ще на стадії проектування і бачити власні можливості досягнення успіху на ринку.

У вузькому сенсі ефективність інноваційної діяльності – це співвідношення витрат на інновації та результатів від реалізації нововведень. Однак загалом оцінка ефективності інноваційної діяльності полягає в реалізації комплексного процесу оцінки з урахуванням принципів системності, формалізації, адаптивності, гнучкості та враховувати специфіку певної галузі. Встановлення цільових критеріїв, використання поетапного підходу у ході оцінки ефективності інноваційної діяльності має стати якісною основою для прийняття управлінських рішень в умовах інноваційної економіки [3, с.103].

Як зазначає Л. В. Городянська економічні ресурси на підприємстві, які здатні до відтворення, після процесу відтворення набувають нових якостей та створюють новий економічний ефект. Однак інтелектуальні ресурси і необоротні активи, як вхідна величина, мають певні особливості в обліку та аналізі. Це пов’язано з тим, що у необоротних активів відтворюються їх об’єкти, а в інтелектуальних ресурсів – потенційна частина. Інтелектуальні ресурси розширюють можливості

виробництва щодо випуску нових і кращих товарів, сприяють удосконаленню виробничих технологій і зміцненню інтелектуального потенціалу підприємства [4]. Тому важливо розробити нові сучасні підходи до оцінки стану економічних ресурсів, здатних до відтворення.

Цікаві думки щодо модернізації обліку висловлює М. С. Пушкар, автор ряду праць з питань креативного обліку. Він стверджує, що модель обліку в Україні до 2000 р. базувалась лише на процесі виробництва, де поза увагою залишалися витрати на наукові розробки, природоохоронну діяльність тощо. Таким чином, важливо розвивати систему фінансового, управлінського і стратегічного обліку, де управлінський і стратегічний облік не регламентовані стандартами і включають певний набір економічних показників про діяльність бізнесу, які дозволяють впливати на рівень витрат і доходів та дають йому можливість цілеспрямовано розвиватися. Отже для подолання ентропії необхідним є креативний облік, а проблема ефективності системи обліку лежить у переосмисленні її ролі як обліковим персоналом, так і менеджерами. Креативний облік включає творчі підходи і може бути доповненням до фінансового та управлінського обліку [5, с.36-37].

Отже можна стверджувати, що для удосконалення системи управління інноваційною діяльністю підприємства важливо вирішити ряд завдань, які передбачають розробку нових підходів до ведення обліку, який повинен у більшій мірі слугувати вирішенню питань розвитку підприємств на інноваційній основі, що передбачає цілеспрямований вплив на рівень витрат, зокрема, ще на етапі їх формування.

1. Яремко І. Й. Економічний інструментарій вартісно-орієнтованої концепції управління / І. Й. Яремко // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія : Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку : збірник наукових праць. — Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. — № 862. — С. 288–296. 2. Гуцайлюк З.В. Облік витрат: нові підходи до формування інформаційної системи / З. В. Гуцайлюк// Незалежний аудитор. — 2016. — № 16. — С. 11-17. 3. Інструменти та методи комерціалізації інноваційної продукції : монографія / за ред. проф. Ілляшенка С.М., доц. Біловодської О.А. — Суми : Триторія, 2018. — 382 с. 4. Городянська Л.В. Відтворювані економічні ресурси: теорія та методологія обліку і аналізу [монографія]. — /Л.В. Городянська. К.: КНЕУ, 2013. — 259 с. 5. Пушкар М.С. Креативний облік – благо для бізнесу та суспільства /М.С.Пушкар. Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф.[м. Тернопіль, 10-11 жовт. 2014 р.]/. — Тернопіль: ТНЕУ, 2014. — С. 36-39.